

Forfatter: Topsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra GREV FRIJS

Citation: Topsøe, Vilhelm: "Udvalgte Skrifter", i Topsøe, Vilhelm: *Udvalgte Skrifter*, udg. af VILH. ANDERSEN ; HELGE TOPSØE-JENSEN , 1923, s. 398. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-topsoe01-shoot-idm140237635466624/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte Skrifter

Han blev Formand og svarede fuldstændig til de Forventninger, man havde næret. Han var naturligvis ikke Formand i aandelig Forstand, saaledes at det var ham, der inspirerede og ledede Evolutionen i Forhandlingen, men taktfuldt og urokkelig støt holdt han Røret for hele Barkassen med dens 30 tildels meget urolige Passagerer, saalænge Sejlsadsen varede.

Naar Grev Frijs spiller en betydelig Rolle herhjemme, skylder han dette for en stor Del ydre Betingelser, og blandt disse særlig de to Ting, at han er Lensgreve og ejer Frijsenborg. Er der Noget, som vi Alle ere enige om i vor politiske Geografi, saa er det det, at Adelen i Danmark ikke har Spor af politisk Betydning, og er der Noget, som er godkjendt af Erfaringen, saa er det det, at den gunstigste Betingelse for en Politiker herhjemme er at være Adelsmand. De engelske Officerer avancerede ikke saa rivende i Kraft af kjøbte Patenter som danske Politikere i Kraft af medfødte Patenter.

Man har klaget adskilligt over, at der ikke var nogen Plads for Adelen efter 1848. For det Første ville vi hertil bemærke, at naar man ret vil se til, burde alle disse Klager for Alvor gjælde Tiden før 48, thi dengang kunde der efter de givne Forhold være Tale om Plads for Adelen, men det var der ikke Spor af. I hverken det politiske eller det sociale Liv bød den Opgaver og indeholdt Privilegier for den. Der var ingen særlig Plads for den i Administrationen, ikke engang i Diplomatiets, ja man vil i de gamle Hof- og Statskalendere se fuldstændig borgerlige Navne paa Missionschefsposter, hvor man nu, i den »liberale« Periode, ikke vilde tænke sig Sligt muligt. Der var ingen særlig Plads for den i Hæren, hvis Officerskorps som bekjendt var saa borgerligt, at det dengang reglementerede von foran de fleste Navne gjorde en komisk Virkning. Der var ikke Noget at gøre for vore adelige Godsejere i Retning af kommunale Ombud, og Dyrskuer og Landmandsforsamlinger vare endnu ikke opfundne. Vort absolutte Monarki var maaske det mest bureaukratisk borgerlige, som har existeret. Den nye Tilstand var dog formentlig ikke kaldet til at forandre dette Forhold ved Monarkiet. Og det er ganske karakteristisk, at

nu, da der virkelig, især siden 1866, har viist sig visse Tendenser i denne Retning, saa har man adopteret det borgerlige neutrale Begreb Godsejere for derigjennem at pointere den reale Side ved Sagen, Hartkornet »an sich«.

Men lad det være nok saa lidt rationelt begrundet, at en Grevtitel giver specielle Adkomster i vort offentlige Liv, saa er det dog sikkert, at den gjør det, maaske endnu mere end i de Lande, hvor man kan tale om Adel som Stand. Naar det saa ovenikjøbet er en Greve, der ikke blot er en virkelig Lensgreve med fire Efternavne, alle fire gode, gamle Navne, men som ogsaa besidder et Grevskab, og det et Grevskab som Frijsenborg, saa vejer alt dette overordentlig til. Det er jo et Grevskab, der er omgivet med en særlig Glans, det har sikkert de syv Øer og syv Søer og syv Herligheder, som efter Folkesagnet høre til for at afgive et fuldkomment Gods, det bærer sin Besidder op i Spidsen for alle vore Højstbeskattede og vilde betyde stor Rigdom selv i et Land som England, hvor Adelsmænd have for Skik at eje Provinser.

En ydre Betingelse til: Greven til Frijsenborg er anerkjendt for at være en virkelig *grand seigneur*. Man ser næsten alt paa Navnet, som han har restaureret med de gamle, aldeles uortografiske j'er, at han vil være det, og det er anerkjendt, at han er det. I større Forhold og ogsaa i mindre: han kan med lige Anstand overtage Regeringens Ledelse og agere i gule Ridderstøvler ved en Hofmaskerade.

Med saadanne Betingelser givne har man et godt Forspring for de fleste andre Dødelige; men naar Frijs er medlem dem, som ere komne op i Tøten, skyldes det ikke Forspringet alene, men ogsaa mere indholdsrige Betingelser. Han er ikke nogen Ørn, der baade kan skue op i selve det himmelske Lys og vidt over Land, og vi anse det for meget tvivlsomt, om han vilde være den rette Mand til paa eget Ansvar at bære en virkelig kritisk Situation; vi tro snarere, at et stort Ansvar vilde knuge ham til Jorden, saa støt som han ser ud. Men under nogenlunde normale Forhold er han fortræffelig paa sin Plads, navnlig naar han heller ikke der skal gaa i Spidsen, men kan tjene som Ballast; han forskyder sig ikke.